

Història Social de la Llengua Catalana

Codi: 105825

Crèdits: 6

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2503998 Filologia Catalana: Estudis de Literatura i Lingüística	FB	1	2
2504380 Estudis d'Anglès i Català	OT	3	2
2504380 Estudis d'Anglès i Català	OT	4	2
2504388 Estudis de Català i Espanyol	OT	3	2
2504388 Estudis de Català i Espanyol	OT	4	2

Professor/a de contacte

Nom: Daniel Casals Martorell

Correu electrònic: daniel.casals@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No n'hi ha.

Objectius

L'objectiu de l'assignatura Història social de la llengua catalana és que l'alumnat obtingui una visió clara de les diverses etapes de la història de la llengua i dels factors externs que n'han condicionat l'evolució interna en els diversos territoris del domini lingüístic català. Aquesta assignatura, inclosa en la matèria Llengua, és obligatòria per a l'alumnat del Grau de Filologia Catalana: estudis de literatura i lingüística, i optativa per al dels graus combinats de Anglès-Català i Català-Espanyol.

Competències

Filologia Catalana: Estudis de Literatura i Lingüística

- Actuar amb responsabilitat ètica i respecte pels drets fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Analitzar les principals propietats fonètiques, fonològiques, morfològiques, sintàctiques, lèxiques i semàntiques de la llengua catalana, l'evolució al llarg de la història i l'estructura actual.
- Demostrar domini de la normativa de la llengua catalana, dels seus fonaments lingüístics i de totes les seves aplicacions en l'àmbit acadèmic i professional.
- Fer lectures i interpretacions crítiques de textos.
- Fer treballs escrits o presentacions orals efectius i adaptats al registre adequat.
- Interpretar els factors polítics, socials i culturals que condicionen l'ús de la llengua catalana i la seva evolució al llarg de la seva història i en l'actualitat.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.

- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Estudis d'Anglès i Català

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- Analitzar les principals propietats fonètiques, fonològiques, morfològiques, sintàctiques, lèxiques i semàntiques de la llengua catalana i de l'anglesa, la seva evolució al llarg de la història i la seva estructura actual.
- Aplicar els conceptes, recursos i mètodes adquirits a l'estudi de la variació de les llengües catalana i anglesa, tant en un context històric com en el context social global i multilingüe actual.
- Demostrar el coneixement normatiu de la llengua catalana i els seus fonaments i el domini en totes les aplicacions en l'àmbit acadèmic i professional.
- Demostrar habilitats per treballar de manera autònoma i en equip per assolir els objectius planificats, si escau en contextos multiculturals i interdisciplinaris.
- Fer treballs escrits o presentacions orals efectius i adaptats al registre adequat en diferents llengües.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat les habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Utilitzar les eines digitals i les fonts documentals específiques per a la captació i l'organització d'informació.

Estudis de Català i Espanyol

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Analitzar els principals factors de variació lingüística del català i de l'espanyol, siguin historicopolítics, diatòpics, semàntics o pragmàtics, i la seva evolució al llarg de la història i a l'actualitat.
- Analitzar les principals propietats fonètiques, fonològiques, morfològiques, sintàctiques, lèxiques i semàntiques de la llengua catalana i espanyola, la seva evolució al llarg de la història i la seva estructura actual.
- Demostrar el coneixement normatiu de les llengües catalana i espanyola i el domini en totes les aplicacions en l'àmbit acadèmic i professional.
- Demostrar habilitats per treballar de manera autònoma o en equip per assolir els objectius planificats, si escau en contextos multiculturals i interdisciplinaris.
- Fer treballs escrits o presentacions orals efectius i adaptats al registre adequat en diferents llengües.

- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Resultats d'aprenentatge

1. Adequar els coneixements sobre les propietats internes i externes de la llengua a les diferents condicions d'ús.
2. Aplicar adequadament els coneixements adquirits per a l'obtenció de dades i el maneig de fonts documentals d'aplicació a l'estudi de la llengua i la literatura catalanes.
3. Aplicar adequadament els coneixements adquirits per obtenir dades i utilitzar fonts documentals aplicables a l'estudi de la llengua i la literatura catalanes.
4. Aplicar els coneixements adquirits a la solució de problemes sociolingüístics contemporanis.
5. Aplicar els principis de correcció que requereix la llengua estàndard i els diferents registres i varietats.
6. Descriure i interpretar l'evolució històrica dels elements lingüístics de la llengua catalana.
7. Descriure l'evolució històrica de l'ús de la llengua catalana.
8. Descriure les diferències lingüístiques entre les diferents varietats dialectals de la llengua.
9. Fer treballs escrits i presentacions orals efectives i adaptades al registre adequat.
10. Identificar el context en què s'inscriuen els processos històrics
11. Identificar el context en què s'inscriuen els processos històrics.
12. Identificar les causes de la variació derivades del registre.
13. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
14. Interpretar la problemàtica i les condicions de l'ús de la llengua catalana al llarg de la seva història en una societat multicultural.
15. Interpretar textos en profunditat i aportar arguments per a fer-ne una anàlisi crítica.
16. Interpretar textos en profunditat i aportar arguments per fer-ne l'anàlisi crítica.
17. Interpretar textos en profunditat i aportar arguments per fer-ne l'anàlisi crítica.
18. Localitzar informació especialitzada i acadèmica i seleccionar-la segons la rellevància.
19. Mantenir una actitud de respecte cap a les opinions, valors, comportaments i pràctiques dels altres.
20. Mantenir una actitud de respecte envers les opinions, valors, comportaments i pràctiques dels altres.
21. Planificar la feina de manera efectiva individualment o en grup per a la consecució dels objectius plantejats.
22. Potenciar la capacitat de lectura, interpretació i anàlisi crítica de textos literaris i lingüístics.
23. Produir textos escrits i orals amb correcció normativa.
24. Que els estudiants sàpiguen aplicar els seus coneixements a la seva feina o vocació de manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
25. Redactar comentaris de text amb sentit crític.
26. Reflexionar activament sobre els dilemes ètics de la recerca sociolingüística.
27. Ser capaç de situar els textos orals i escrits catalans en el temps i en l'espai.
28. Situar els textos orals i escrits catalans en el temps i en l'espai.
29. Treballar autònomament en l'estudi sincrònic i diacrònic de la llengua i la literatura catalanes.
30. Utilitzar recursos tecnològics (digitals i audiovisuals) per a l'adquisició del coneixement i les seves aplicacions en llengua i literatura.

Continguts

1. Introducció

2. Constitució, modificació i consolidació del domini lingüístic català
3. Scripta i koiné
4. Repressió i normalització
5. Marc jurídic de la llengua catalana

Metodologia

El calendari detallat amb el contingut de les diferents sessions s'exposarà el dia de presentació de l'assignatura. Es penjarà també al Campus Virtual, on l'alumnat podrà trobar la descripció detallada dels exercicis i pràctiques, els diversos materials docents i qualsevol informació necessària per a l'adequat seguiment de l'assignatura. En cas de canvi de modalitat docent per raons sanitàries, el professorat informará de les modificacions que es produiran en la programació de l'assignatura i en les metodologies docents.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques, seminaris de discussió de textos, correcció d'exercicis	45	1,8	1, 2, 6, 9, 11, 13, 15, 20, 22, 23, 24, 25, 28, 30
Tipus: Supervisades			
Elaboració d'exercicis i treballs tutoritzats	25,5	1,02	1, 2, 6, 9, 11, 13, 15, 20, 22, 23, 24, 25, 28
Tipus: Autònomes			
Lectura de bibliografia, estudi	75	3	1, 9, 11, 15, 22, 24, 28, 29

Avaluació

L'avaluació es basarà en evidències de tres tipus:

- Participació activa a classe / conferències / activitats complementàries (10%).
- Lliurament d'exercicis i treballs (40%).
- Prova escrita (50%).

Per aprovar l'assignatura caldrà treure una nota mínima de 5.

A l'inici de cada activitat d'avaluació, el professor o la professora informará els estudiants del procediment i de la data de revisió de les qualificacions.

Si un estudiant ha estat avaluat de menys de dues terceres parts de l'assignatura, rebrà la consideració de "no avaluable". Per optar a la recuperació cal complir dues condicions: (1) haver estat prèviament avaluat en un

conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de dues terceres parts de la qualificació total de l'assignatura i (2) tenir una nota d'avaluació continuada compresa entre 3,5 i 4,9. La qualificació màxima de la recuperació és 5.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. Si es produeixen diverses irregularitats en els actes d'avaluació, la qualificació final d'aquesta assignatura serà zero.

En cas que les proves no es puguin fer presencialment, s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, assegurant que tot l'estudiantat hi pot accedir.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Lliurament d'exercicis i treballs	40%	1,5	0,06	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30
Participació activa a classe / conferències / activitats complementàries	10%	1,5	0,06	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30
Prova escrita	50%	1,5	0,06	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30

Bibliografia

- Alcover, Antoni Maria i Francesc de B. Moll (1930-1962). *Diccionari català-valencià-balear*, 10 vols. Palma: Moll.
- Badia i Margarit, Antoni M. (1981). *Gramàtica històrica catalana*. València: Tres i Quatre.
- Badia i Margarit, Antoni M. (1999). *Les Regles de esquivar vocables i la "qüestió de la llengua"*. Barcelona: IEC.
- Badia i Margarit, Antoni M. (2004). *Moments clau de la història de la llengua catalana*. València: Universitat de València.
- Bruguera, Jordi (1985 [1986]²). *Història del lèxic català*. Barcelona: Enciclopèdia catalana.
- Casals, Daniel; Faura, Neus (2010): *El català als mitjans de comunicació*. Barcelona: EdiUOC.
- Casals, Daniel; Massanell, Mar [eds.] (2020): *La premsa, la ràdio i la televisió com a agents difusors de coneixements lingüístics*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat (Biblioteca Milà i Fontanals, 67).
- Casals, Daniel; Massanell, Mar; Segarra, Mila [eds.] (2018): *L'extensió social de la normativa als mitjans de comunicació*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat (Biblioteca Milà i Fontanals, 65).
- Casals, Daniel; Nogué, Neus [eds.] (2016): *Cent anys de Normes ortogràfiques*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat (Biblioteca Milà i Fontanals, 63).
- CICA. *Corpus informatitzat del català antic*. <http://www.cica.cat/>
- Colomina i Castanyer, Jordi (1999). *Dialectologia catalana. Introducció i guia bibliogràfica*. Alacant: Universitat d'Alacant.
- Colón, Germà (1976). *El léxico catalán en la Rumania*. Madrid: Gredos.
- COM *ensenyar català als adults*. Suplement 6. Mapes per a l'estudi de la llengua catalana (1989). Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Gabinet de Didàctica.

- Coromines, Joan (1980-2001). *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana*, 10 vols. Barcelona: Edicions 62 i Caixa de Pensions "La Caixa".
- Coromines, Joan (19894). *Lleures i converses d'un filòleg*. Barcelona: Club Editor.
- Institut d'Estudis Catalans; Secció Filològica (1990 [1999]⁴). *Proposta per a un estàndard oral de la llengua catalana. I. Fonètica*. Barcelona: IEC.
- Institut d'Estudis Catalans; Secció Filològica (1992 [1999]³). *Proposta per a un estàndard oral de la llengua catalana. II. Morfologia*. Barcelona: IEC.
- Ferrando, Antoni i Miquel Nicolás (1993 [1997]²). *Panorama d'història de la llengua*. València: Tàndem.
- Ferrando, Antoni i Miquel Nicolás (2011). *Història de la llengua catalana*. Barcelona: UOC.
- Marcet, Pere (1987). *Història de la llengua catalana*. Barcelona: Teide.
- Martí i Castell, Joan (1990). *Gramàtica històrica. Problemes i mètodes*. València: Universitat de València.
- Martí i Castell, Joan i Josep Moran (1986). *Documents d'història de la llengua catalana: dels orígens a Fabra*. Barcelona: Empúries.
- Moll, Francesc de Borja (1991). *Gramàtica històrica catalana*. València: Universitat de València.
- Moran, Josep (2004). *Estudis d'història de la llengua catalana*. Barcelona: PAM.
- Moran, Josep i Joan Anton Rabella (2001). *Primers textos de la llengua catalana*. Barcelona: Proa.
- Nadal, Josep Maria (1993): *Llengua escrita i llengua nacional*. Barcelona: Quaderns Crema.
- Nadal, Josep Maria i Modest Prats (1982 [1996]²). *Història de la llengua catalana I. Dels inicis al segle XV*. Barcelona: Edicions 62.
- Nadal, Josep Maria i Modest Prats (1996). *Història de la llengua catalana II. El segle XV*. Barcelona: Edicions 62.
- Pérez Saldanya, Manuel (1998). *Del llatí al català. Morfosintaxi verbal històrica*. València: Universitat de València.
- Rasico, Philip D. (1982). *Estudis sobre la fonologia del català preliterari*. Barcelona: Curial; Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- Solà, Joan (1977): *Del català incorrecte al català correcte. Història dels criteris de correcció lingüística*. Barcelona: Edicions 62.
- Solà, Joan (1987): *L'obra de Pompeu Fabra*. Barcelona: Teide.
- Veny, Joan i Mar Massanell i Messalles (2015). *Dialectologia catalana. Aproximació als parlars catalans*. Barcelona, Alacant i València: Universitat de Barcelona, Universitat d'Alacant i Universitat de València.

Programari

Cap programari específic.